

iuniperi, opij, thuris minuti, myrrhæ, croci, ana: fac cataportia ciceris magnitudine, da vespere à tribus ad quinque. Nostri præterea trochisci sunt efficaces ad immodicum alui fluorem à medicamento purgante excitatum, vel alia causa & ad choleram morbum. Nam & vomitum à causa præsertim frigida stringunt, & facultates corpus gubernantes roborant, & somnum conciliant: recipiunt verò cyperi, thuris minuti, ameos, gallæ, croci, gallæ moschatæ, caryophyllorum, balaustij, chamæpityos, malicorij, myrrhæ, spicæ, ana drac. duas hyoscyami, opij, ana drach. vnam, & dimidiam: fac trochiscos aurei vnius: datur vnus. Sunt & alij nostri trochisci in præsentem scopum efficacissimi, hoc est, ad stupefaciendum, & omnem alui fluorem & vomitum à causa calida. Recipiunt spodij, seminis rosæ acaciæ, hypocisthidos, balaustij, sanguinis draconis, gallæ, croci, ana drach. duas: boli drachmam vnam & dimidiam: opij, hyoscyami, ana drachmam vnam: fac trochiscos drachmæ vnius: datur vnus cum aqua rosarum.

THEOREMA

QUARTVM.



QUARTVS nobis scopus superest, correctio scilicet noxarum in corpore à medicamento post purgationem relictarum, capitibus tredecim abfoluenda.

Curatio febrium purgationi superuenientium.

CAPVT I.

DE morborum purgationi immodicæ succedentium curatione agamus, primumque de febribus. Has autem medicamentum purgans excitat, vel quod ipsum immodicè calidum & acre intemperiem calidam siccam in corpore relinquat, vel quod materiam commouit, non expulit, hæc autem velut conculcata putrescit, & febrem excitat vel quod sumpto valenti medicamento purgante, motus vehemens corporis aut animi superuenit: vel quia frigoris occursum pori sunt densati, qui vaporibus transpiratione prohibuerunt: vel quia sol humores iam motos incendit: vel quia post medicamentum purgans homo cibum celeravit, quo factum est, ut medicamenti aliquid cum alimento in venas penetrarit, & fluxum valentem concitauit, aut materiam concul-

culcauit, & ob id putredini parauit: vel quia quæ materiã co-
 7 quere & expulsionì parare debebãt, antè nō sunt sumpta. Qua
 propter medicamentũ purgans, dũ crudã materiã trahit, in-
 terdũ naturã dissoluit, nec vacuat humores, sed conculcat &
 putredini parat. Atq; vt summatim dicã, error omnis in victus
 ratione febres has excitare potest. Has autẽ febrũ causas præ-
 cessisse cũ certò intellexerimus, abigere per cõtraria, si adhuc
 perseverant, oportet: nisi febris magnitudo curãdì ordinẽ in-
 terpellat. Interdum enim causæ febrũ gignentis maior est ha-
 10 benda ratio: interdũ febris, præsertim cùm malignior est. Que
 duo tibi diligẽter sunt discernẽda. Quòd si causa febris est fri-
 gus, poros defans, adhibe quæ diximus poros aperire, & vapo-
 res transpirabiles reddere: quas ad res sudorem prouocasse est
 imprimis salubre. Si autẽ vel solis æstus, vel medicamẽti calor
 vehemens & acer, febrim excitat, calorem hunc extingue re-
 frigerantibus, & acrimoniam obtũde remediis post dicẽdis. Si
 præterea materia vacuanda tãrũ est, cõmota & inde cõcul-
 cata putret, æquetur, & expulsionì parata vacuetur. Si à motu
 corporis aut animi post medicamentum febris est, cura vt dia-
 20 riam ab his causis natam. Si à festina comestione sequuta est fe-
 bris à cibis abstinẽdo curatur. Si præterea febris est multũ ar-
 dens, calorẽ flammeũ extinguentibus cura, aërẽ appara, cibũ,
 potum, vnguenta, emplastra cordis, & hepatis frigida suffice,
 & odoramenta frigida, & medicamenta cardiaca frigida. Po-
 stremò balneis temperatis corpus humecta & vttere reliquis
 omnibus, quæ cõtra februm ardorem à peritis scripta sunt. Si
 autem pigra febris est, interdum eius causa æquãda, expulsio-
 ni paranda, vacuãda: est quando febris maius est momentum.

Cephalalgia post purgationem.

C A P. I I.

30 **D**olor capitis à purgatione fit, vaporibus in caput subla-
 tis, à medicamento purgante: præsertim violento, aut im-
 perfectè vacuante, aut materiã mouente quidem in capite, sed
 non educente: aut à causa aliqua externa superueniente, vt ca-
 pitis calore, frigore, & similibus. Eius autem doloris curatio
 est quoque in promptu, causa ipsius cognita. Si enim à vapore
 est sursum ascendente, ad contraria is reuellit̃ dictis prius
 remediis. Si verò iam sit elatus, idemque calidus, humeralem
 40 aliũ dolores à causa frigida. Ad id autem secta malleoli vena re-
 me

*Curatio sta-
 tim se exhibet post esse
 elricis cau-
 se cognitio-
 nem, libro
 7. meth.*

medium est præstantissimum. Si denique crassus est vapor & frigidus, curatur remediis morbo conuenientibus, tibi non ignotis. Verùm si materia est mota, tandem vbi cocta erit, vacuetur purgatione idonea. Si postremò dolet caput ab intemperie, medicamēto vel aliis causis succedente, curetur alterantibus contrariis conuenientibus.

De Vertigine post purgationem.

CAP. III.

Ut si phialā aqua plenā circumagat et corpus vertas, phiala te quiescente, motus aquæ & spiritus in gyrum persequerat. Sic in ebris vertigo fit.

Vertigo inde accidit quòd interdum vapores à medicamento moti & sublati, caput petunt: ibiq; motum rebus agitatæ proprium excitant, qualis est aquæ in gyrum cōmota, vel in vorticibus circumactæ ob alterius occursum: qualis item est rerum leuium venti vertiginosi turbinoso flatu circumactarum. Vertigo autem à vaporibus in nobis fit, quando hi in cerebri ventriculis & arteriis circumacti, vnà secum spiritus circumagūt, & maximè quo loco nerui sensuum opifices oriuntur. Quapropter imaginatur æger omnia super seipsum volui, & terram sub pedibus tremere & moueri. Istud autem symptoma hoc modo curabis: si abundet sanguis, humeralem incidere: scarifcato: item aurium cartilago, & cucurbitulæ ceruicibus affixæ & cruribus, in id admodum conducunt: & præter hæc victus ratio tenuis, quæ sanguinem minuat: post hæc omnia aquæ dulcis balneo lauabis. Si autem vertigo est ab humorum copia, vacuentur vomitu, aut [potius] deiectione: post hæc cerebrum his quæ affectui quoq; conueniunt, roborandum est. Frictio quoq; partium inferiorum, & alia quæuis in contrarium reuulsio, prodest. Prouidendum quoque est partibus his, vapores in cerebrum transmittentibus, vt ventriculo, hepatis, lieni, folliculo fellis, & aliis: Postremò quod in capite, reliquum est vaporum, id resoluendum est.

De visus imbecillitate post purgationem.

CAP. IIII.

Visio fit imbecilla post purgationem, interdum ab oculi partium siccitate immodica superflue vacuationi succedente: interdum ab humore in nerui optici cavitae coacto, quem medicamentū liquauit, & nō vacuauit: interdū à vapore crasso turbido, quem medicamentū ad caput & videndi instrumenta subleuat. Si autem visio imbecilla sit ob siccitatem vacua

vacuationi immodicæ succedentē, humectantibus curanda, cibo, potu, proba nutritione, balneo, somno, & cæteris corpus totum, & oculos præcipuè, humectantibus. Si ab humore per medicamentum liquato in neruo optico, curabitur catapotis coccis, & ex hiera, & ex aromatibus, quæ in antidotario descripta habes. Destillato quoq; in oculum succo chelidonij, & fœniculi, & felle perdicis, aut ericij, aut aquilæ, aut capræ, aut collyrio ex fellibus. Si ex vapore crasso & turbido excitatur visio imbecilla, humor est vacuandus, à quo tenuatō vapor attollitur, & vapores sursum ascendentes sunt tum repellendi, tum ad inferiora reuellēdi per horum frictionem, & exercitationem. In oculum verò dicta collyria instillanda. Adhæc salubre est ieiuno quidem ventriculum excrementis purgare hieræ picræ infuso, aut aloës, aut absinthij decocto, aut oxymelite scillino. Post pastum verò vapores à cibo leuari solitos prohibere, coriandro præsertim, & cydonio, & similibus. Postremò adhibe oculis, quæ ipsos roborent, & tergeant, quantū tibi videbitur.

De Ventriculi imbecillitate post purgationem.

C A P.

V.

Ventriculi imbecillitas interdum est cōmunis toti ipsius corpori, tuncq; omnis facultas naturalis (cuius origo est ventriculus) imbecilla simul efficitur: interdum ori ipsius (quæ stomachum appellant) est propria, tūc appetētia fit imbecilla: interdum fundo ipsius, & villis retinentibus, tūc retentrix imbecilla sequitur. Ventriculo autē imbecillitas post purgationē accedit, quod medicamentū ei intemperiem pariat, aut ipsius corpus inanitione immodica extenuet & rarefaciat: aut humorem benignū supernatātē vacuet, & noxium relinquat poris immersum, aut adhærentē, aut imbibitum: aut materiam mouit in eo, sed non expulit: aut ipsum medicamentū in ventriculo permanet, villis eius adhærens: aut ipsum est igneum & multum acre, ob id ventriculi superficiem vehemēter afficit, & vlcera. Agens nanq; in partem sensu exacto præditam, vehementius imprimitur, & magis afficit. Huic autē morbo alios multos excitaturo, facile cognita tibi ipsius causa, occures: nunc per ea, quæ corrigunt quantū incommodi à medicamento ventriculus accepit: nunc per ea, quæ imbecillitatis causas vel auferunt, vel corrigunt: nunc per ipsam roborantia: nunc per ea, quæ prohibēt materias ab aliis partibus in ipsum effun

Curatio.
lib. 7. metho
di etiam do-
cetur.

* Lib. 2. de effundi & affluere. * Id quod frequenter contingit, praesertim disse. feb. ad cum materiae redundant in aliqua parte vicina, eaq; robusta: sine & lib. transmittit enim ad imbecillum ventriculum, ob id promptu method. 12. ad recipiendum. Agens enim etiam non ita validum, facile im- Lib. 1. Feb. primit in corpus ad patiendum preparatum.

Canon primus.

Medicamenti natura lib. 3. temp. & initio simp. **C**um medicamentis purgantibus prope omnibus propriu sit ventriculo nocere, multisq; causis & modis ipsum la- cessere, ob suae scilicet substantiae contrarietatem, & actionis violentiam, in ventriculum ipsa recipientem, totamq; ipsius naturam: multa cura, praecipuoq; studio, his tum causis, tum modis molestiarum est resistendum, his praesertim remediis, quae ipsum roborat, & quiete somnumq; conciliant: ut alimentis his delectis, & paulatim datis, quae ventriculum roborat, eiusque partes in unum cogat, & lassitudinem ab eo purgante medicamento ipsi impressam abigant. Neq; imitandi sunt, qui post purgatorium medicamentu festinanter iura pingua, & pulmenta mollia propinant, cum haec ventriculum laxent, & emolliant, & repleant, ob haecq; cibi fastidium & nauseam generet. Quamquam iusculum huiusmodi sorbere interdum est necesse, tum praesertim, quando medicamentu violentius a partibus nutritorii deturbandum est. Iusculum enim lauat, & cito lubricare facit medicamentum. Dandus itaq; tunc cibus, qui ventriculi partes laxas in unum cogat, ipsumq; roborat: qualis maxime idoneus fuerit subacidus, & subausteris aromatibus parum astringentibus conditus, ut mirta & fegles, conditu cydoniorum, & similia. Paucus autem dandus est, quantus scilicet ventriculum grauaturus non est, sensimq; augendus, donec ad consuetam ventriculo quantitate ventum sit. His autem cibus omnino miscere oportet mentham, omphaciu, cydonia, & mirtiana mala, succum granatorum & rhois, cydonia condita, cydoniorum conditum, aromata, & similia. Bibat autem vinum tenue, odorum, leue, aqua sole vel igni parum cocta, quanta opus est, dilutum, pauca quoq; rosata adiecta. Vitet autem vinum dulce, crassum, turbidum, aquam praeterea tum calida, tum exacte frigidam: illa enim ventriculum laxat, & virtute eius dissipat: haec imbecillum calorem extinguit. Potus vero sit parcus, etiam si magna sitis est, quam potu largo placare ne-
ten

Sic Gal. lib. 7. metho.

† Cestiana Gale. ibide.

Vt lib. 10. method.

tentes. Nam sitim tolerare, ventriculum roborat. Vitet præter hæc pinguia, pisces, fructus, cibos coctu difficiles, & mali succi, coitum, & iram. Hæc enim post purgationem corpus senesce-
re faciunt, & in morbos præcipitant. Somnus verò post purgationem ventriculum & corpus reliquum emendat, & pristino vigori maximè restituit. Omnes enim ventriculi molestias ex

aph. 21. li. 5.
Sicca re-
trentricè vé-
tricoli ro-
borant lib.
Symp.

vacuationis agitatione proficiscentes sedat. Deligatur iraque
cibus & potus talis, & paucus aër temperatus, gaudium, deli-
tia, & reliqua id genus, victus ratio. Balneum verò his est no-
centissimum, nisi immoderatiùs vacuetur: tunc enim necessa-
rium ob id per immodicam huiusmodi vacuationem impe-
randum est.

Balneum
aque tem-
perata ad
cutim auer-
tit. Sit autè
breue, & si
opus est, fre-
quès, ne vi-
res reliquas
dissipet.

Canon secundus.

IN auferendis verò causis imbecilli ventriculi, danda est
opera, vt quæ illas auferunt remedia omnino etiam ventri-
culum robovent, vt his integra succedat vetriculi sanitas. Quæ
rem præstabunt mista illis cardiaca medicamenta, & stoma-
chica. Si autem imbecillus est ventriculus, ab intemperie per
medicamentum excitata, curabis idoneis ei intemperaturæ
mistic remediis. At si imbecillus est ventriculus, ob id quod per
purgationem latera eius sint rarefacta & attenuata, sanatio
est difficilis. Curabis tamen partim victus ratione, virtutem
eius paulatim instaurante, potissimum quiete, & cibo boni
succi citò nutriente sed pauco, qualis est vitellus oui recen-
tis & sorbilis, hepar gallinæ iuuenis & pinguis, ala auium &
pullorum, vinum odorum: partim medicamentis virtutem
ipsius congregantibus sumptis, qualia sunt astringentia, odo-
rata, non valentia. Emplastrum quoque ex medicamentis
astringentibus, & odoris ipsi imposuisse confert: conseruat
enim ipsius calorem resoluè periclitantem, ob ventriculi ra-
ritatem. Quod si adedò attenuatus sit ventriculus, vt hec-
ta immincat, ventriculum modis omnibus humecta, præci-
pue his, quæ tum corpus, tum virtutem instaurare partim di-
ximus, partim dicemus. Si præterea ventriculus est imbecil-
lus, ob id quod humorem benignum vacuauit medicamen-
tum, & prauum reliquit, aut quia humorem prauum com-
mouit quidem, sed non vacuauit: eo humore vacuato sa-
nabitur, si ventriculum quoque postea roboraris. Quod si

Hæc lib. 7.
metho.

Olea, vn-
guenta ce-
rata, empla-
stra, lib. 7.
metho.

nabitur, si ventriculum quoque postea roboraris. Quod si
imbe

imbecillus est, quia medicamento portio villis ipsius adheret, dictis remediis curatur. Si ventriculum vlcus à medicamento imbecillum fecerit, idq; recens sit, dà roborãtia, & vlcus glutinantia: si verus, tergentia aliquando, aliquãdo glutinantia & roborantia.

Canon tertius.

MOdus autem tribus vētriculum imbecillum roborabis: primò, causa lædente ablata, quemadmodum ante docui: secūdo, his quæ ipsius lassitudinem tollere scripsimus: tertio, cibo, potu, & aliis omnibus, quæ roborant, & virtutem instaurant, adiuuantibus in id aromatis stypticis, & rebus aliis parum acidis, præsertim primum aut secundū [caloris aut frigoris] gradum non excedentibus, quibus natura gaudet. In singulis autem tribus modis prædictis, cor vitæ thesaurum roborare conuenit.

Canon quartus.

Vacuata ex ventriculo materia, ad ipsum affusa, iterum recipi in eundem prohibebis bifariam: primò, materia ad contraria reuulsione, per frictionem extremorum, & alia *Balnea fusi* iam dicta, præter balnea: secundò, virtutem ventriculi in vnū *fari à se ma* teriam ad cogendo, ipsumque ventriculum roborando, ne humores ab *fluendū ex-* aliis partibus transmissos recipiat. Virtus nanq; vnita contra- *citant.* riam fugat, non admittit.

De siti post purgationem.

C A P. V I.

Hæc propè **S**itis antè interdum fit, quàm purgatorium medicamentū omnia ex cō **S**vacuet, interdum purgationem sequitur: est quãdo immo- *mētario Ga* dicam purgationē. Si ante vacuationē exciterur sitis: eius cau- *le. in Apho.* sa est, vel medicamentum, vel ventriculus, vel humor vacuan- *19. lib. 4.* dus. Medicamentum quidē calidum, acre: salsum, amarū, aut *Sitis à cali-* aliter desiccans: ventriculus verò natura calidus aut siccus, aut *do, vel sicco,* calidus simul & siccus humor calidus & acer, vt bilis, flaua *vel utroque* præsertim, & salsa pituita ventriculo consuetior. Hic autem *lib. 1. simpli.* cum medicamento vbi vacuatus erit, sitis cessat, nisi fortè is *cap. 30.* humor intemperie in parte reliquerit. Si autem vētriculus hu- *Aphorif. 19.* more crasso, lento, & pituitoso abundat, sitis nō gignitur. Hoc *lib. 4. a hoc* autem vi purgatrice medicamenti vacuato, sitim succedere *diuersus est.* bonū est. Id quod Hippocrates innuit hoc aphorismo. Si quis *40* ob suam

Ob suam plenitudinem non sitiatur purgatus, iterumq; sumpto medicamento non sitiatur, iterum atque iterum purgandus est, donec sitiatur. Qua sententia voluit Hippocrates, ut Rufus est interpretatus, † confertim exquisitissimè corpus esse vacuandum, donec sitiatur. Rufus autem malè oblitus erat sermonem Græcè, vul- hunc Hippoc. in Epidemiis dicentis, per opus medicamentum purgatorij non veniendum esse ad ultimam vacationem, quòd semel. hæc naturam terret. Ob id salubrius putauit Galenus, vacua- Rufus Ephe- tionè iterare, quàm semel multam facere. Hac igitur ratione sius medicus

10 sitis à purgatione laudatur. Sitis verò illa laudabilis Ioannitio *carpitur.* significatur, cum qua simul adsint etiam laudabiles & legitima, læuitas, iucunditas, quies. Immoderata autè actioni purgantis medicamenti succedens sitis, ab Hippoc. non intelligitur, quòd inanitio immodica hecticam, & attenuationem ventriculi, & sitim, & asperitatem excitat: estq; illa terroris signum potius, quàm commodi alicuius. Siti verò quam Hippocrates intellexit, nullis opus est remediis, præterquam tolerantia, & somno. His enim duobus sic sedatur, ut etiam probius coquat ventriculus. Ne igitur tam confidenter potum multum mox

20 propines. Hic enim virtutè abolet, sitimq; potius auget, quàm minuat. Ad hæc obstructiones prauas excitat, quibus hydrops interdum succedit. Cum verò sitis est à calore ventriculi, blâdè tractanda est, quoad medicamenti purgantis actio erit absoluta. Tunc enim si ventriculi intemperies perseueret, sitim curato his quæ intemperiem conuenienter permutant. Cauendum autem tibi est, ne naturam potu multo obruas, cum sitis potius frangenda sit his, quæ lambendo sumuntur, qualia multa doctis scribuntur. Si denique sitis vacationem immodera- *Vt siccitatè emēdat. Gale. len. libr. 7. meth.*

30 fiat, & prædictis roboretur.

De singultu post purgationem.

CAP. VII.

Singultus est ventriculi motus conuulsorius, à re ipsa noxia sic Gale. in excitatus: seu, est partium ventriculi motu violento aggregatarum contractio. Is autem medicamento purganti aut interuenit, aut succedit. Interuenit quidem, nunc medicamenti *sympto. differ. & aph. 3. lib. 7.* purgantis ratione, nunc ob materiæ per ipsum motæ naturam.

40 Medicamenti ratione, quia ipsum aut suo calore immodico &

acrimonia mordet ventriculum, aut ficcitate eundem corrugat & coarctat. Ob materiae verò per medicamentum motae naturam, cum ipsa in ventriculum effusa aut calida acris, mordax, suo morfu conuulsionem excitat: aut crassa frigida eundem grauat & replet: aut in flatum est soluta crassum, replentem ac extendentem ipsius tunicas. Succedit autem singultus actione medicamenti purgantis, ob ficcitatem ab immodica vacuatione excitatam, & eam aut nondum consummatam, aut confirmatae proximam, quae Hippocrati signum est lethale. Singultus verò quem medicamentum purgans per se excitauit, curatur, his vicissim adhibitis, quae ipsius virtutem alterant. Ob materiae verò naturam factum curabis, blandè acrimoniam ipsius frangentibus, donec ipsa materia vacuetur: quando etiam vestigia ab ipsa ventriculo impressa alterare oportet. Factus verò singultus à ficcitate non consummata, humectantibus iuuatur: quin & interdum sanatur. A ficcitate autem velut sigillo impressa, & consummatae propinqua, vix sanatur, vt inquit Hippocrates in Aphorismis. Id quod eo posteriores quoque asseruerunt.

De dolore ventriculi post purgationem.

CAP. VIII.

Dolor ab alteratione subiecta aut solute excitatione continui mouit, non dissipauit. Si intemperies est, eaque sola, curabitur hic Mesuae. contrariis alterantibus quantum conuenit. Si verò non sola est, sed cum materia, ea prius coquenda, post vacuanda. Si ulceratus est ventriculus, haec solutio continui curanda remediis à nobis dictis. Si à flatu calido aut frigido, resoluatur hic remediis, quae docti scripserunt.

Ibidem.

Gal. lib. metho.

De ulceratis intestinis post purgationem.

CAP. IX.

Intestina ulcerantur aut à medicamenti facultate, aut materia acri, incidente, ulcerante, à medicamento mota. Diximus autem medicamenta, quibus est incidendi ac ulcerandi proprietas. De hisque iterum dicemus in simplicibus.

Distinguenda verò tibi sunt intestina ulcerata, sintne superiora

riora seu tenuia, aut inferiora & crassa, aut media.

Quam rem ex situ doloris & puncturæ discernes, & strepitum [βογβογγισμός Græci, vulgus gurgulationes vocat] differentiis, & aliis signis, quæ à peritis medicis conscripta sunt: à quibus etiam ratio curandi vlcera intestinorum superiorum, inferiorum, & mediorum exactè est tradita: & ex illis tibi est cognoscendum. Quòd si hæc à medicamento purgantis reliquiis excitata suspitio est, curabis virtutem medicamenti frangentibus remediis, & foras extrudentibus. Si à materia acri & ulcerante, eam coque & blandè clementerque expelle, ne noxam noxa cumules. Post hæc tergentibus & glutinantibus dietis utere.

De cruenta deiectione post purgationem.

CAP. X.

Dieictio fit cruenta vel intestinis à purgatione ulceratis, vel vasorum orificiis à medicamento mordente, vt colocynthide, cucumere agresti, & similibus, adeò patefactis, vt sanguine manent: vel ob id, quòd vacuatio tam immoderata per medicamenti attractionem superfluam excitatur, vt vis naturæ afferatur, cogaturque ipsa magno suo incommodo sanguinem trahenti violentius medicamento permittere. Vlcera autem curationem iam diximus. Si venarum ora immoderatiùs pateant, curabis remediis priùs dictis, præsertim quæ partium essentiam vniunt, roborant, glutinant. Si denique cruenta sit deiectio, à purgatione immodica est iam dicta prius curatio.

De Tenesmo post purgationem.

CAP. XI.

Tenesmus fit spinctere vel ulcerato, vel medicamento, aut materia per sedem vacuatæ acrimonia commorso, vel perfrigerato. Ob quæ fit inanis quædam desidendi cupiditas. Curatur tenesmus balanis, enamatibus, emplastris, pro varia affectus causa scriptis à doctoribus.

De lassitudine seu imbecillitate corporis post purgationem.

CAP. XII.

Corporis imbecillitas interdum vacuationi immodicæ succedit tanta, vt vires prosternantur, ob id rectè Galenus vacuationem repetere, quam exquisitè semel vacuare maluit: &

Gal. libr. 6.
loc. affect.
cap. 2.

Hipp. lib. de
natu. huma
na.

Spincter mus
culus sedi
rãsuersus,
eam claudens.
A' pituita
etiã vitrea
& salsa
mordetur.

Syncope est
præceps vi
riũ lapsus.

Aph. 5. li. 1. in morbos à plenitudine, quàm ab inanitione, aliquem prola-
 in progn. li. bi, tolérabilius esse existimavit: id ipsum que verbis Hippocra-
 2. rat. vic. tis confirmavit, dicentis facilius esse repletum inanire, quàm
 acutorum. inanitum replere. Morbum autem posse curari, vel non pos-
 Copie quàm se, ad virtutem refertur, autore Ioannitio: illud quidem sal-
 inopie præ- uam, & integram: hoc verò lapsam, vel imbecillam. In mor-
 sentius re- bis autem à repletionem, salva magis est natura: in his verò,
 medium. quos inanitio parit, velut lapsa iacet. Est igitur repletum ina-
 Naturam mor- nire promptius, quàm contra: Corporis quoque imbecillitas
 bos sanat. interdum sequitur medicamento purgantis malignitatem, ob
 Plenum in- excitatam scilicet ab eo intemperiem: aut naturæ fatigatio-
 anitur omni- nem, propter ipsius cum natura contrarietatem. Quapropter
 propemodū æquum esse censuit Democritus, valens medicamentum red-
 genere cau- dere imbecillum, malignum verò salubre. Id quod opere hoc
 sarum salu- toto contendimus, & præstare conamur. Imbecillitas corporis
 brium: ina- purgati item gignitur, interdum ab externo calore & æstu,
 ne autē cor- natiuum calorem & spiritum dissoluente, & à corpore profun-
 pus viuum- do ad cutim trahente. Ira quoque purgationi accedens, & so-
 sola nutri- licitudo, & coitus, & labor, & reliqua viuendi ratio praua, vi-
 tione reple- res deicit. Hanc autem corporis imbecillitatem sanabis, co-
 potest, vt li. gnita ipsius causa: ad quam propulsandam interdum conatus
 7. meth. per omnes nostros dirigimus, ea que demum est ritè curandi me-
 cibū coctū à rhodus, & opus medici præcipuum. Est tamen quando prius
 virtute ro- contra ipsum symptoma nobis pugnandum est: tunc præser-
 busta, qua- tim, cum ob ipsius vehementiam virium resolutio timetur. Si
 lis in plenis autem imbecillitas hæc ob vacationem immodicam contin-
 est potius, git, analepticæ artis parte, hoc est resectoria & renutritoria,
 quàm ina- vtendum est, vt in ventriculi imbecillitate diximus. † Si verò
 natis. imbecillitas hæc corporis ab intemperie est, contrariis antè di-
 Curatio. ctis profligetur. Si fiat spiritibus ab æstu, labore, coitu, ira, re-
 † sicommo- solutis, prædicta victus ratio est necessaria. Cum verò contra
 Gale. lib. 7. symptoma pugnamus, renutritoria victus ratione & robo-
 meth. rante est opus. In id etiam perquam commoda est delectatio,
 & alimenti paulatim pro viribus facta accessio. Ad hæc som-
 nus, quies, iucunda & suaueolentia adhibita, medicamenta car-
 sic lib. 7. me- diaca & stomachica. Balnea quoque præsertim dulcis aquæ,
 tho. Gale. absoluta propemodum curatione sunt saluberrima: & in his
 ipsis ius pullorum & auium aliarum, & vitellos ouorum for-
 bere, præsertim si lenis frictio præcesserit, & neruorum mu-
 sculorumque vnctio ex oleo aliquo temperato, quale est oleū 40

ex spica, oleum chamæmeli, oleum leucoij lutei. Oleum quoque vetus, autore Galeno, lassitudinem soluit. Adhæc oleum mastichinum, cum oleo rosato, & vino antiquo factum, lassitudinem, debilitatemque neruorum aufert.

De conuulsione post purgationem.

CAP. XIII.

Conuulsio in purgatione ipsa interdum accidit, interdum post ipsam. Quæ autem in purgatione accidit, interdum fit ob materiam multam à medicamento commotam, non tamen vacuatam, sed ad neruos & musculos aliquando procumbentem, eosque replentem, & villos ipsorum extendentem. Quo fit, vt nerui & musculi in latum aucti, breuiores euadant, longitudine scilicet naturali tum minuta. Quapropter ceu chordis tensis vincæ partes, motu contrahuntur dolorifico multum, qualiter arcuum chordæ breuiores redditæ. Porro ad hanc conuulsionem propenti sunt magis, quibus est corpus impense plenum, & meatus in eo angusti: quibus item nerui sunt humidiores: qui denique vino se multo frequenter ingurgitant. Fit item conuulsio hæc interdum à vapore turbido, crasso, quem cum flatu instante medicamentum ad neruos sustulit. Fit etiam à frigore vehementi, neruos & musculos corporis purgati lædente, cogente, densante. Quapropter hi versus principium suum contrahuntur. Nonnunquam fit à medicamenti qualitate venenosa, neruos & musculos feriente, quam vt hi à se expellant aut vt omnino vitent, contrahuntur. Quæ verò ex siccitate conuulsio ab Hippocrate ceu lethalis damnatur, ea potissimum intelligitur, quæ fit à siccitate consummata. Quanquam autem ex repletione conuulsionem febris superueniens soluat Hippocrati, rectè viri huius consilium est accipiendum. Quædam enim à plenitudine conuulsio est, quam febris superueniens tantum abest vt soluat, vt etiam febrem ea de causa excitasse, malum geminet: qualis ea præsertim fuerit cõuulsio, quam parit materia multa per medicamentum commota: sed nõ vacuata, quæ in neruos & musculos, vt dixi, incubuit. Medicamentum nanque purgans, febrim flammeam dum reddit, venenosam ei qualitatem acquirit longè nocentissimam. Rectè autem curabitur, si repente materiam commotam vacuaris, idque vel medicamenti vim adiuuando, acquisita scilicet ei & facultate pleni-

Conuulsio-
nis essentia
Gale.aphor.
39.lib.6.

Aph.5. li.5.

vt aphor.1.
lib.5.

Aphor.3. &
4. lib.5. &

alijs pas-
sim, & ini-
tio prognos.

Aph.26.lib.
2. & 17.li.

4. & 5. &
70.lib.5.

Sic Gal. lib. 5. meth. in puncto neruo. tudinem vacuatura: vel etiam superdato valenter purgante alio, si opus esse tibi videbitur. Posthæc noxas neruoso generi impressas corrige, ipsumq; roborâ, & spinalem medullam, & cerebrum, & corpus reliquum. Si autem à vaporibus elatis cõuulsio fiat, curabis dicta victus ratione, & dictis omnibus remediis, quæ vapores in contrarium reuellere possunt. Si à frigore, calefacientia neruos & musculos omnia sunt remedio. Si à qualitate venenosa, curabis per ea prius dicta, quæ malignitatem hanc citò de corpore detrudunt: adhæc tum ea, quæ neruos & musculos à noxis in idem acceptis vindicant, tum per ea quæ ipsos roborant. Conuulsionem verò ab euacuatione immodica, lethale scripsit Hippocrates, quæ à siccitate omnino est: quam si consummata est, insanabilem diximus. Si non est confirmata, curetur ratione victus humectante, & auctiore tum cibo, tum somno, & similibus.

Apho. 3. &
4. li. 5. & a
libi passim:
Gal. li. 7. &
10. meth. &
Lib. februum
& de ma
rasmo.



INDEX MEDICAMENTORVM

simplicium purgantium à Mesue libro secundo tractandorum.

MEDICAMENTA SIMPLICIA PURGANTIA.

	Clementer.		Valenter.
Cholagog.	Aloë,	} trahendo & astringendo, flauæ: nã aliæ aliudvacuant.	Radices } <ul style="list-style-type: none"> Agaricus, Asarum, Aristolochia, Bryonia, Cyclaminus, Cucu. agrestis, Dracuculus & arus, Elleborus, Esula, Hermodactylus Iris, Scilla, Turbith.
	Absinthium,		
	Rosæ,		
	Rhabarbarum,		
	Myrobalani,		
	Pruna,	} Lubricando.	
	Tamar Indi,		
	Cassia,		
	Manna,		
	Viola nigra,		
Psyllium,		Lachryma. } <ul style="list-style-type: none"> Euphorbium, Opopanax. Scammonium, Sagapenum, Sarcocolla. 	
Adiantum etiã phleg.			
			Fructus & flores. } <ul style="list-style-type: none"> Balan^o myrepsica Centaurium, Colocynthis, Coccum Gnidium, Genista, Ricinus, Senna.
		Terrea. } <ul style="list-style-type: none"> Armenus lapis, Cyanus lapis, Nitrum, Salu genera. 	
		d 4	

Phlegmogoga. }

- Cnicus,
- Lupulus,
- Hyssopus,
- Eupatorium & cholag.

Melanogoga. }

- Stæchas,
- Aqua lactis.
- Fumaria,
- Epithymus,
- Thymus leuiter, magis phleg.
- Polypodium,
- Ius gallorum phleg. cum phleg.
- melanogogum cum melanog.